

Mythologia, Venise, 1567 - III, 19 : De Campis Elysiis

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[32\] : De campis Elysiis](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre III

[Mythologia, Francfort, 1581 - III, 19 : De campis Elysiis](#) est une version augmentée de ce document

---

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre III

[Mythologie, Paris, 1627 - III, 20 : Des Champs Elyseens](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre III

[Mythologie, Lyon, 1612 - III, 19 : Des champs Elysiens](#) est une transformation de ce document

---

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - III, 19 : De Campis Elysiis, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/832>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

ExemplaireMunich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) ,

Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination85v°-87v°

Du monde

Toponymes[Champs Élysées \(zone géographique/territoire\)](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière

modification le 25/11/2024

Mythologiae.

De Campis Elysiorum.

Cap. XIX.

ATQUE QUONIAM SUPERIUS LOCUTI SUMUS DE OMNIBUS MONSTRIS, QUIBUS IMPIORUM ANIMAE TORQUENDAE TRADERENTUR: NUNC REBQUEM EIT, VE QUAE PRÆMIA ILLIS, QUI SANCTE PEOQUE RIXISSENT, PROPONTENTUR, BREUITER EXPLICE-MUS. ITA ENIM HOMINES AD PROBITATEM DENIQUE ADDUCI POTERANT, SI & IN PUNIENDIS PECCATIS NON NEGLEGENS Deus fuisse mouit: ATQUE & IN EIS, QUI PRÆSTANTES VIRI FUISSENT, ATQUE OPTIME DE PATRIA, VE: DE VIRIS BONIS, VE: DE UNI-VERSO HOMINUM GENERE MERITI ESSENT, NON ILLIBERALIS, CUM MINIME & QUAM RA-TIONEM IGNAVI & SCelerati, ATQUE VIRI BONI POST MORTEM FORTISSENTUR. PRO SCE-LERUM Igitur GRAVITATE VBI RANDIU POENAS DEDISSENT ANIMAE, VE: ESSENT AB OMNI HUMANA COLLUDIE, & CONTAGIONE CORPORIS EXPURGATI, TUNC IN ELYSIOS CAMPOS TRANSMITTEBANTUR, SI modo illa fuissent peccata, quæ aliqua ratione possent EXPURGARI AC DILATI. ID ETIAM SENSI Virgilius, qui ex antiquorum sententia ita scriptit libro sexto;

10

Ergo exercentur poenis, veterumque malorum

Supplicia expendunt: aliæ panduntur inanes

Suspensæ ad ventos: aliis sub gurgite vallo

Infectum eluitur seclus, aut exuritur igni.

20

Quisque suos patimur manes; exinde per amplum

Mittimus Elysius, & pauci leta arius tenemos.

30

Sed antequam ad extera pergamus, videbimus opere pectum facturæ si per-quiramus, vbi fuisse dicantur campi Elysi, quoniam apud inferos non esse videbantur, cum purgatæ animæ eò transmicerentur. Alii igitur campos Elysios esse circa aplanæ sphæram tradiderunt, vnde animæ ab antiquissimi-mis per tria elementa descendere putabantur. Alii circa lunare globum, vbi prius est aer, alii in medio inferoru, alii in Hispaniis, & in insulis fortu-natis. Isaciæ nō procul à columnis Herculis, vbi Gades est insula, quæ prius Cotinus dicebatur, fluiusque Bœtis, campos Elysios esse sensit; vbi dies

40

non paulatim, sed repente tanquam fulgor decidit, quod sit in extrema par-te & in margine Europæ. Ibi enim fuerunt Insulæ beatorum, & in illis re-gionibus, quæ mari Libyco dominantur. Fuerunt sanctæ Herculis columnæ, quarum altera Alybe, altera Abena dicta est, in occidente ab ipso Hercule ex ære extractæ: in quibus scriptum fuerat non esse viterius progrediendū; quoniam nullum lictus post illas columnas inuenire licet, ut ipse credidit; quia amplissimum & infinitum propè spatum Oceani nauigandum reli-queretur. At Caroli Quinti eius nominis Romanorum Imperatoris iulla vel vterius nauigatum est, multaque fertiliissima loca, eaque tota Europa non minores ambitus inuenta, in quibus mox ferarum adhuc, sicut ante

50

Orpheï tempora homines vivebant. Non defuerunt tamen, qui non colum-nat, sed montes fuisse arbitrati sint columnas Herculis; quorum alter in ex-trema Europæ à sinistra, alter in extrema Africæ parte à dextera ex Oceano redeuntibus sese offerebant, qui cum essent altissimi, illis, qui mare medi-terraneum ingredieretur, columnæ persimiles è longinquo apparabant. Scrip-tum reliquit Clearchus Solensis has beatorum insulæ fuisse iuxta Hercu-les Briarei columnas, ad quas in Gades & Tyrius & Graecus posset Hercu-les accessit. Plutarchus Sertorium inquit in extreamam Iberiarum haud multum super Beta flum osita ad Gades transvectum, vbi Heres in mare Atlanticum

Atlanticum ingreditur, profectum esse: quo in loco obuios habuit quiesdam ex insulis beatorum redeuntes. Hi duas esse parvas insulas referebant maris inter se diuisas, atque ventos ibi plenum suum & odoriferos leniter spirare, tanquam per incredibilem florum varietatem & amoenitatem transcurtes. Hic in sylvis motorum sensim foliorum iucundissimi sunt flortri. Solu vero ita est pingue, ut non solum facile arari & planari possit, sed etiam plurimas sponge producat sua sine humana diligentia, ibique multam & hinc molesta hominum copiam atere potest: nam ter quotannis fructum producit. Hic semper est ver, neque illus ventus preter Zephyrum aspirare soleret, locusque ipse omnibus florum generibus & mansuetis plantis vellitur. At vineae fructum ferunt singulis mensibus. Aer sincerus & temperatus, qui nul lam proprie patitur mutationem temporum: nam Aquilo, & alii acerrimi venti prius per inania spatio defatigantur, quam eorum ad eas insulas peruenire possint, ac deficiunt. Qui vero perueniunt Zephyri & Argentum placidissimos imbes aliquando excitant: nam locus imbris plerunque non indiger, cum ipso aeris humore ac bonitate omnia & animalia & plantas ferre sustentare possit. Eise dicuntur ibidem mirifici variarum avicularum cantus hue illuc ad ramos arborum volitantium: ibi cantilenae suauissime exaudiuntur, chorusque ducunt virgines cum pueris, quibus peritissimi cantores cum musicis instrumentis accinunt; quales tu si dicuntur Arion Merymnaxus, 20 Eunomus Loxus, Stesichorus Himercus, & Teius Anacreon. Epulæ, quæ ibi nascuntur, saluberrimæ sunt, nullisque noxiis succis resertæ: neque ibi senectus, neque exigitudo, neque illa sentitur mentis perturbatio. Non autem, non diuinarum cupiditas, non magistratum ambitio mentes hominum infestat: omnes priuaram vitam rebus necessariis contentam publicæ seruituti anteponunt: nam multis velle imperare, multis seruire ibi existimatur. Tanta denique loci eius tranquillitas & aeris temperies in insulis fortunatis esse credita est, ut nullus neque aprior locus, neque accommodatio videretur, in quo virotum bonorum animæ possit mortalem habitarent, aut ubi campi Elysi collocarentur; quare ibi alium mundum esse dixerunt, alium solem, 30 non hunc aliquando molestem, alium æthera, alia sidera ut scripsit Plato in Gorgia & Virg. in lib. sexto;

Deuenere locos Iztos, & amara vires,
Fortunatorum nemorum, sedesque bearas.
Largior hic campos ætheri, & lumine vestit
Purpureo, soleisque suum sua sidera norunt.

Fuerunt nonnulli qui Thebanorum agrum tantum habere felicitatis crediderint, quantum de campus Elysi antiqui diuulgavunt, illo epigrammate decepti, in quo hi sunt versos;

Ait' dei laus per iros ritus p. sis. l. p. 72.
Cetera loca fortunata sunt, non vobis illa x. pp.
Insulae ibi fortunatae sunt, Regem ubi Diuum
Alma Iouem peperit Rhei.

Non enim insula fuit, ut diximus, ager Thebanus, quem & id epigramma, & Lycophron posset ita beatorum insulas nominauit, ubi loquitur de Saturno;

Tu abesse possis, ut et tu p. l. p. 72. p. 73.
Nec tu non posis, l. p. 72. p. 73.
Suum sepulchrum filiorum qui fuit.

Y. a. Magnus

Mythologiarum

Magnus beatorumque habebis insulas.

Atqui cum Thebanus ager neque insula fuerit omnino, quo pacto beatorum insula esse potuerit aptius igitur creditur Homero, qui scriptis in lib. quarto Odyssee iuxta Britanniam non procul ab Herculis columnis, & in Gaditana regione beatorum esse insulas, & campos Elyios;

AAA' le thales molas nra pars satis

abundat apud nos, sed hanc non sed apud nos

tuus quis sit idem nra aliud poteatur.

et nra, ut d'z quibus adhuc, tuus tunc' p'p'p'.

AAA' eis zopepus adiuvantibus auct'as

nra'is' auct'as' auct'as' auct'as' auct'as'.

Tenerò Elysium ad campum, vel ad ultima terræ

Cœlestes mittent, flauens ubi nunc Rhadamanthus.

Victus ubi facilis, non nix, non frigora, & imbræ.

Stridula sed semper Zephyrorum fibilat aura,

Quam placidam Oceanus mittit per amara vires.

Tibullus propterea poetica quadam suavitate vniuersas camporum Elysiorum voluptates paucis carminibus summatim complexus est ita in 1. lib.

Sed me, quod facilis tenero sum semper amori,

Ipsa Venus campos ducet in Elysios.

Hic choreas, cantusq; vigent; passimq; vagantes

Dulce sonant tenui gutture carmen aues.

Fert casiam non culta seges, totosq; per agros

Floret odoratis terra benigna rosis.

Ac iuuenum series teneris immista puellis

Ludit; & assidue prelia miscet Amor.

Atq; cum fortunatae insulae, campiq; Elysi in ea parte Britannia de communi omnium propè præstantiorum scriptorum sententia, quæ est inter occidentem Britanniam & Thulen ad ortum solem, dicerentur, pescatores qui-

dam fuisse in littore mari Oceani narrantur iuxta hanc Britanniam insulam; qui ab aliis rebus omnibus & tributis essent immunes, quia defunctorum animas ad se cutes eò traiccerent, ut aiunt. Hi homines per noctem domi sive dormientes voces audiebant, quibus vocarentur, & strepitum sentiebant circa fores: surgentes autem Lembos quosdam non suos viatoribus plenos inueniebant, quos ingressi citissime in Britanniam remigantes perueniebant, quod vix per totam noctem aptissimis vsi ventis in suis nauiculis navigantes possent peruenire. eò igitur adeuntes educebant quos fertent viatores nescientes, nec minemq; videntes voces illos excipient: um audiebant, q; singulos nomine & tributum & ex affinitate arteq; appellabant, illosq; pariter respondentes exaudiebant. Deinde ex eo loco citissime domum redeuntes lembo leuiores factos sentiebant, quam cum illos ferebant. Huic rei ad diderunt scriptores C. Iulium Caesarum, cui multa felicissime successerunt, in has insulas cum tritemi, in qua centum erant milites, appulisse; atq; loci amplitudine caput habitare decreuisse; sed inuitum ab iis, qui erant in insula fuisse depulsum. Scriptum reliquit in 2. lib. verarum historiarum Lucianus homines, qui ibi sunt, neq; carnem, neq; ossa, neque quidquam quod tangentem resiliat, habere: sed solam esse corporis formam, & animas quasdam corpori simillimo velamine coopertas, quæ moueantur, intelligent, vocem

emit-

emittant, ac egreta omnia faciant, quæ viuētes solent; cum nulla tamen tem-
poris diuturnitate senescant, sed semper eādem ætatem, eundemq; vigorem
retineant. atq; quales sunt ipsi homines, talia sunt omnium fructuum gene-
ra, quibus vesci dicuntur. Neq; id admirabile videbitur illis, quibus fide di-
gna videbuntur ea, q̄ scripta sunt ab Arrhiano in Lybica nauigatione Han-
nonis Imperatoris Carthaginem, qui nauigauit ultra columnas Hercu-
lis, quam etiam nauigationem diligentissime descriptam in templo Saturni
depositam fuisse contat. Scriptum autem fuit ibi Hannonem in magnum si-
num, qui Cornu Vesperis dicebatur, vt intellexit ex interpretibus, puenisse;
in quo sīnu insula erat permagna, in qua stagnum mari simile. Erat in eo
insula, in quam exeuntes per diem quidem nihil, nisi sylva densa videbatur:
at per noctē multi ignes accensi erant, & tibiarum soni exaudiebātur, cym-
balorumq; & tympanorum strepitus erat permultus. Sic autem scribit Ar-
rhianus; *ταῦτα τέ τοι περὶ τῆς ἀπόλητης ἡμέρας τοῖς ἀφαιρέσθαι μὲν τὸν*
χάρακα τοῦτο τολμῶ καταπέμπει, τοῦτο φέρειν αὐτὸν οὐδεὶς οὐδὲ τοῦτο τοῦτον, *τοῦτον φέρειν αὐτὸν. φέρειν τοῦτον οὐδὲ τοῦτον.* In hac autem alia erat
insula, in quam exeuntes die quidem, nisi sylvam, nihil videbamus. at per no-
ctem multi erant ignes accensi, sonumq; tibiarum audiebamus, & cymba-
lorum tympanorumq; strepitum, clamoremq; immensum. tunc autem timor
nosiouasie, territus igitur Hanno, & qui cum ipso erat, locum fugientes re-
liquebant. Neq; audiendi sunt illi qui nullos esse inferos tradiderunt, quam
opinio nem fecerunt Pausanias in Iaconicis, & Iuvenalis, qui de illorum
sententia ita scripsit;

Esse aliquos manet, & subterranea regna
Et contum; & Stygio ranas in gurgite nigras,
Atq; vna transire vadum eot millia cymba,
Nec pueri credunt, nisi qui nondum vere lauantur.

Nam eti non illa sunt ad vnguem, quæ de iis traduntur, tamen aliqua ratio-
ne puniri scelera impiorum necesse est: quis nisi improbis supplicia, & viris
bonis præmia proposita sint, qui locus erit iustitiae? aut quid reliquum erit
in vita mortalium, quod nos ad probitatem adhortetur? aut que præmia ma-
gis sunt alliciendæ ad honestatem multitudini accommodata, quam illa quæ
per sensus capiuntur? aut enim Dei optimi iustitiam nullam esse necesse est,
quod vel dictu nefarium est; aut cum solus is id facere possit, in omnes sce-
leratos animas uertat oportet, & viris bonis pro rebus præclare gestis præ-
mia impertiat. Nullus autem facilior modus est, neq; verior quam ut a ma-
lignis demonibus tanquam crudelissimis tortoribus improbi torqueantur.
Cum enim vera non esse dicantur ea, quæ pertinent ad supplicia apud infe-
ros; neq; illa vera sunt, quæ spectant ad suavitatem ciborum & reliquarum
voluptatum, vt in his scripsit Theognis;

εὖτε αἴρεται, τὸν οὐρανὸν γένεται
Εἴ τ' ἐρᾶται τελεῖ, τύπαται τυποφέρει,
τύπωνται τελεῖ, τελεῖ αἰδοντέοντες δεῖνος.

τίνει Διονύσεα διηγεῖ τραγουδεῖ.
Non ullus, quem terra tegat post funera; quidq;
Iucrit ad Ditis, Persephoneq; domum,
Mox cithara, sonitoq; tubæ laxatur, & illum
Non mulecent Bacchi dulcia dona Dei.

Acc-

Mythologiae.

Accedebat ad exteris voluptates, quas viris bonis tribuebant antiqui in campis Elysiorum, quod vel mortui delectabantur iisdem studiis & exercitabatur, quae magia viuentibus placuerunt. Ita vulgus suauissimorum conuisorum spe post mortem multa sciera deuittabat. Sic Homerus in lib. 1. Odyssæ idolum Achillis inquit minitabundum sagittas feris intentare. Atq; Virg. tem rotæ pluribus verbis expressit, & quemadmodum eadem in campus Elysiorum exercentur, quibus delectabantur viuentes singuli in his;

Pars in gramineis exercent membra pæstria:

Contendunt ludo, & fulva lucentur arena.

10

Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt.

Necnon Threicius longa cum veste sacerdos

Obloquitur numeris septem disserimina vocum.

Iamque eadem digitis, iam pectine pulsat elurno.

Ac deinde paucis interpositis;

Arma procul, curruque vitum miratur inanes.

Stant terre deixa haliz: passimque soluui

Per campos pascuntur equi, quæ gratis currunt,

Armorumque fuit via, quæ cura nitentes

Pascere equos, eadem sequitur tellure reposos.

20

Propterea cum philosophis optimis hominibus summam felicitatem excoigitate niterentur antiqui: nullam maiorem illis oblectationem innenerunt, quam veritatis inuigilationem; & quam illud, quod scriptum reliquit Cicero in lib. 5. de Finibus huius verbis; Ac veteres quidem philosophi in beatiorum insulis singunt, qualis natura sit vita sapientum, quos cura omnium liberatos, nullum necessarium vitæ culum, aut paratum requirentes, nihil aliud esse actus purarunt, nisi ut omne tempus in quietendo ac discendo, in naturæ inuigilatione consumant. Atq; de campus Elysiorum tot à nobis dicta sunt. Quid significare voluerint antiqui per hoc campus Elysius manifestum esse arbitror. Nam rbi vitæ nostræ ratio diligenter examinata fuerit; si sancte pieque, vixerimus, incredibilis latitia sub extremum vitæ diem mientes nostræ capit, sicuti morte afficiuntur ob multorum scelerum recordationem, & ad eos inferorum fluvios traicimus intrepidæ, omniaque monstra horrenda & terribilia præterimus, quæ quidem latitia quantum valere debet ad homines ad probitatem adhortandos nulla orationis copia explicari potest. Hæc ea sunt, quæ apud inferos vel bona, vel mala ab antiquis proponebantur, cù simplex & magis vera ratio à summe veritatis auctore Chirito proposita sit, ignis sempiternus improbus scilicet, at viris bonis inexplicabilis donorum cumulus. At nunc de Lethæ fluvio dicamus.

30

Et pieque, vixerimus, incredibilis latitia sub extremum vitæ diem mientes nostræ capit, sicuti morte afficiuntur ob multorum scelerum recordationem, & ad eos inferorum fluvios traicimus intrepidæ, omniaque monstra horrenda & terribilia præterimus, quæ quidem latitia quantum valere debet ad homines ad probitatem adhortandos nulla orationis copia explicari potest. Hæc ea sunt, quæ apud inferos vel bona, vel mala ab antiquis proponebantur, cù simplex & magis vera ratio à summe veritatis auctore Chirito proposita sit, ignis sempiternus improbus scilicet, at viris bonis inexplicabilis donorum cumulus. At nunc de Lethæ fluvio dicamus.

40

De Lethæ finis,

Cap. XX.

Post huiusmodi vitæ examinatione diligentere considerationem exoritur paulatim omnium rerum obliuio, sensuque amitteruntur, neq; villa est amplius rerum præteritarum recordatio: quare effectu ell, ut antiqui scriptores multa de Lethæ fluvio commenti sunt. Verum nos pauca prius ad hanc rem pertinentia inuestigemus, deinde quid de Lethæ tenent antiqui, explicemus. Illa fuit Pythagoras, & nonnullorum philosophorum opinio, nō solum quod animæ immortales existant, verum etiam sempiternæ fuerint antequam